

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Præcedens sententia tripliciter intellecta reiicitur. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

est, ex duobus equali gratia excitatis, nonnunquam vnum conferre, alterum reniti vocationi, atque ita totam differentiam inter eum, qui consentit, & eum, qui repugnat, putant esse ex parte gratie comitantis, & cooperantis, quam quisque semel excitatus gratia præueniente, & operante, in sua habet potestate. Cui sententia fauet Catherinus, & qui scientiam futurorum sub conditione Deo negant, vt c. 6. notabimus. Quocirca affirmant, interdum contingere, vt qui maiori gratia fuit vocatus, resistat, qui vero minori, consentiat. Subiungunt deinde, homines non paucos cum sufficienti, & communi gratia salutari, id quod ex priori fundamento deducitur. Probant vero hanc sententiam primo ex August. 12. de ciuit. c. 6. vbi ita scribit: Si enim aliqui duo aequaliter affecti in animo & corpore, videant vnius corporis pulchritudinem, qua visus vni eorum ad illicite fruendum moueatur, alter in voluntate pudica stabilitus perseveret, quid putas esse causam? & cum multa causas, quas aliquis assignare posset, ipse August. attulisset, & inter eas inspirationem Daemonum connumerasset, cæteris reiectis, propriam expressit his verbis. Quid aliud apparet, nisi vnum voluisse, alterum noluisse à castitate deficere? Diuersitatem igitur euentus in libertatem vniuersiusque refert, non in peculiarem aliquam gratiam præuenientem.

Secundo confirmant ex eodem August. lib. de predestinat. & gratia, cap. 15. vbi de Nabuchodonosore, & Pharaone inquit: Quantum ad naturam ambo homines erant, quantum ad conditionem ambo reges erant, quantum ad causam ambo captiuum populum Dei possidentes, quantum ad penam ambo flagellis clementer admoniti: quid ergo fecit fines eorum esse diuersos, nisi quod vnus manum Dei sentiens in recordatione propria iniquitatis ingemuit: alter libero contra misericordissimam veritatem pugnavit arbitrio? Nullam ergo aliam causam diuersi effectus assignat, quam libertatem arbitrij.

Tertio ex Hieronym. in epist. 150. quæ est ad Hediham q. 11. vbi explicans illud ad Corinth. Aliis odor vitæ in vitam, &c. ait: Ideo odor noster, qui per se bonus est, virtute eorum, & vitio, qui suscipiunt, siue non suscipiunt, in vitam transit, & mortem, &c. Quod si ex peculiari aliqua gratia proveniret, prædicationem Pauli quibusdam esse odorem vitæ, & ex defectu illius alitis esse odorem mortis in mortem, diuersitatem illam non virtuti, & vitio eorum, sed gratie peculiari, aut negationi illius tribueret. Demum ratione probatur. Nam, vt Deus in nobis incipiat, eiq; priores partes boni operis adscribamus, nihil aliud requiritur, quàm vocatio, qua posita, nihil videtur aliud superesse, quam consensus noster, quo sequimur vocantem: hanc autem in nostra positus est libertas, sicut etiam dissentire: ergo non repugnat, stante eadem gratia vocationis, vnum consentire, & vocantem sequi, alium vero repugnare. Ex quibus inferunt etiam illud, quod initio capit. retulimus, videl. cum sufficienti auxilio, & communi, aliquos saluari, imo etiam cum minori, quam confertur aliis, qui damnantur.

Porro cum communi, & sufficienti solum aliquos saluari, probat, quia cum illud & sufficiens, tribuet facultatem operandi, frustra autem est facultas, & potentia, quæ non exit in actum, saltem in aliquo singulari: aliquis igitur cum eo solo saluabitur. Hanc opinionem indicare videntur Dominicus Sor. lib. 1. de natura & gratia ca. 16. & Andreas

de Vega lib. 6. super Conc. ca. 9. docent enim non omnes, quibus Deus magis fauet gratia sua excitante, & præueniente, conuerti: contra vero nonnullos, quos minori gratia præuenit, saluari. Afferunt exemplum Tyri, & Sidonis, quibus sic signa, quæ Bethsaida exhibita fuerunt, concederentur, penitentiam agerent, vt testatur Christus Matt. 11. Addunt tamen eos omnes, quibus Deus magis fauet gratia sua adiuvante, & comitante, semper melius operari. His etiam addebat August. nonia in opusculo de libero arbitrio §. Ex suis autem nullis, vbi inquit in ea questione, quare ex duobus audientibus idem verbis, vnus conuertatur, alius non, non esse cõsurgendum ad illam solutionem, quia vnus tractus fuit à Patre, alius non: neq; ad illam, quia Deus voluit vnum conuerti, alium non: sed quia vni visum est conuerti, alij vero non est visum.

CAPVT II.

Tracedens sententia tripliciter intelligatur.

Qui hanc sequuntur opinionem, non eodem modo eam intelligunt: quare nec eodem modo impugnanda est. Referemus igitur in hoc cap. tres modos peculiare, quibus à propugnatoribus defendi solet, & quid in eis nobis non probeant, paucis indicabimus. Id enim in quo omnes conveniunt, nempe eum, qui respondet vocanti, non semper maiori gratia præuenienti excitari, sequentibus capitibus nostram comprobantes sententiam refutare decreuimus.

Quidam ergo prædictam opinionem ita intelligunt, vt respondere Deo vocanti non tantum sit à libero arbitrio, sed etiam à gratia: primatamen origo, & causa determinationis ad consensum sit voluntas creata, ad quam Deus se accommodans gratia sua cooperatur. Verum hoc manifeste confutabimus disp. seq. cap. 5.

Alij secundo intelligunt, non solum voluntatem creatam esse primam causam, & originem determinationis libertæ, verum etiam liberum consensum ex illa solum pendere. Qui sine Doctoribus, cum gratia Dei primas partes tribuant, putant nihilominus gratiam Dei solum ad vocandam, & excitandam voluntatem deservire. Hic tamen modus explicandi, expressis Patrum testimoniis refelli potest. In primis quidem in 2. Conc. Araus. can. 9. dicitur. Quoties bonum operatur, Deus in nobis, atque nobiscum, vt operemur operatur. Gratia igitur Dei non solum in nobis operatur præueniendo, sed etiam nobiscum cooperatur comitando, & hoc quoties bonum agimus, ad quod gratia Dei indigemus. Secundo idem probatur ex Aug. locis omnibus à nobis cit. in disp. 88. cap. 7. quibus distinguat ille gratiam operantem à cooperante, & vtramque explicat. Tertio ex Pross. ad Capitula Galat. cap. 6. & 7. Quarto ex Fulgent. lib. 1. ad Monimum cap. 14. & Bernard. in opus. de Gratia & lib. arbit. cum c. 1. & c. 2. in illa disput. cap. 6. citati. Affirmant enim, testim. in illa disput. cap. 6. citati. Affirmant enim, nostrum tantum esse dissentire gratie: at consensum tantum esse dissentire gratie: at consensum tantum esse, & cælestis pariter auxilij. Probatur Fulgentius ex illo ad Philip. 2. Deus est, qui operatur in nobis & velle, & perficere pro bona voluntate. Et ex Ezech. 36. Faciam, vt in iustificationibus meis ambulatis.

Demum ratione confirmatur. Nam qui consentit vocationi præuenienti, ab ipsa vocatione, & recognita allicitur, & attrahitur: virtute igitur illius ei consentit, & operatur. Quocirca in his illis

actibus & operibus, in quibus necessaria est gratia praeueniens, consensus voluntatis, ipse vocatiōi praeuenienti tribuendus est simul, & voluntati; cum ab utroque proficiatur affectus. Et ideo in ea disp. cap. 6. notauimus, eandem omnino vocationem esse gratiam praeuenientem, & comitantem operantem, & cooperantem: nam quatenus praecedit consensus est operans, & praeueniens: quatenus vero à nobis consensus elicit, est cooperans, & comitans.

Nec solum haec ratio probat consensus voluntatis esse ab ipsa voluntate, & à gratia simul in hominibus post lapsum naturam, verum etiam in integra natura, & in Angelis. Enimvero in his omnibus, quoties gratia praeuenit ad aliquod opus, non elicitur consensus, nisi in virtute vocatiōis & cogitatiōis praecedentis: id quod expresse tradidit nobis Aug. lib. de correptione & gratia ca. 1. vbi de primo homine sic ait: *Istam gratiam non habuit primus homo quia nunquam velle: esse malus; sed sane habuit, in qua si permanere vellet, nunquam malus esset.* Atque inde assignat differentiam inter gratiam illius status, & eam, quam nos per Christum recipimus: quia illi receperunt gratiam, cum qua possent, & sine qua perseverare non possent, non tamen gratiam cum qua perseverarent: nunc autem per Christum gratiam recipimus, cum qua perseveramus. Sentit igitur Aug. in statu quoque naturae integre esse gratiam peculiarem, cum qua quis perseveraret, & ita ipsum consentire velle, & operari non solum voluntati, sed etiam gratiae esse tribuendum. Idem docet de Angelis. Et sane nullus haec tenus ex Pelagianis, aut ex reliquiis Pelagianorum fuit, qui concedens gratiam praeuenientem, & operantem, negaret gratiam cooperantem & adiuvantem ad idem opus, & consensus, ad quem gratia operans, & praeueniens daretur: est enim contra manifestam rationem, quam proxime confestim, asserere; dari ad aliquod opus gratiam operantem, & praeuenientem: non tamen adiuvantem, si consensus sequatur.

Ceterum aliqui recentiores qui putant, ipsum consentire in Angelis, & in homine in statu integre naturae non esse ex gratia, sed ex solo libero arbitrio, obiciunt, nobis Aug. lib. de correptione & gratia cap. 1. vbi de primo homine sic ait: *Namque ut bonum reciperet, gratia non egebat.* Unde colligunt, ad consentiendum gratiae vocanti non indiguisse auxilio eiusdem gratiae: Idem enim videtur esse recipere bonum, atque bonae vocationi consentire. Verum ea, quae continuo subiungit Augustinus, hanc obiectionem de medio tollunt: reddit enim rationem his verbis: *Quia nondum perdidit. Vt autem in eo permaneret, egebat adiutorio gratiae, siue quo id omnino non posset, & acceperat posse, si vellet, sed non habuit (hoc est non accepit) velle, quod posset: nam si habuisset, perseverasset.* Asserit igitur Aug. ideo primum hominem ad recipiendum bonum non indiguisse gratia, non quia gratiae vocanti ex solo lib. arbitrio respondere posset, sed quia iam per iustificationem, in qua à Deo creatus erat acceperat bonum, ideo ad recipiendum bonum non indigebat (inquit ille) noua gratia; quia bonum quod in iustificatione receperat, adhuc habebat, & nondum perdidit. At, ut in eo bono quod per iustificationem receperat perseveraret; plane docet Augustinus, indiguisse primum hominem noua gratia, & auxilio, illudque solum recepisse, quo posset perseverare,

non autem illud, quo actu perseveraret. Sentit igitur ex ipso auxilio procedere, non solum posse, sed etiam actu perseverare: hoc vero sine consensu non fit: ergo & consensus ipse in eo statu ex ipsa met gratia esset. Idem autem esse apud Aug. non habere, & non accipere à Deo, patet ex cap. 10. illius libri, nam de eodem primo homine inquit: *Non ergo habuit in illo bono perseverantiam, & si non habuit, non vique accepit.* Capite etiam 12. plane docet primo homini datum fuisse adiutorium perseverantiae, quo posset perseverare, non quo perseveraret. Id ipsum dixit Anselm. lib. de casu diaboli à 1. cap. vsque ad tertium, atque in illo cap. 1. intellexit illud 1. ad Cor. 4. *Quid habes, quod non accepisti?* non solum de hominibus verum etiam de angelis. Immerito igitur aliqui volunt, ipsum consentire gratiae vocanti in Angelis, non esse ex gratia ipsa, sed ex solo libero arbitrio.

Obiciunt rursus illa verba eiusdem Aug. in illo cap. 11. *Dederas (scilicet primo homini) adiutorium sine quo in ea (scilicet iustitia) non posset permanere, si vellet: ut autem vellet, in eius reliquit arbitrio.* Verum his verbis non solum significat, liberum fuisse primo parenti, gratiae vocanti, ipsa etiam gratia adiuvant, respondere: nam ut docet Concil. Trident. sess. 6. cap. 5. liberum est cui gratiae vocanti consentire, eidem repugnare: id quod de congrua etiam vocatione intelligitur: quanto magis de vocatione congrua, & solum sufficiente, quae primo homini in eo statu concessa est. Ex hoc autem, quod homini liberum sit consentire gratiae vocanti, non excluditur ipsius gratiae cooperatio ad consensum: alioqui idem de homine post naturam lapsum dicendum esset, quod aduersarii non concedunt.

Tertio allegant eundem Augustinum. cap. 10. eiusdem libr. vbi inquit: *Sic ordinasse (Deum scilicet) Angelorum, & hominum vitam, ut in ea primum ostenderet, quid posset eorum liberum arbitrium, deinde quid posset sua gratiae beneficii, iustitiaeque iudiciū.* Sed si haec verba eorum sententiae quadam tenus fauent, nimirum probant, nempe primas partes in eorum iustificatione libero arbitrio esse deferendas. Quare respondeo, Aug. solum significare voluisse, Deum reliquisse primum hominem & multos Angelos labi in peccatum, ut ita illis ostenderet, quid eorum posset arbitriū, nempe peccare. Deinde in homine ostendit beneficium gratiae suae, in Angelos vero iustitiae suae iudiciū: & haec satis de secundo modo explicandi priorem sententiam.

Tertius modus est quorundam Theologorum nostri temporis, qui ut praedictam sententiam tueantur, adiuvant, consensus voluntatis simul esse à libero arbitrio, & à gratia non solum tempore, sed etiam causalitate. tamen ex parte gratiae excitantis, & praeuenientis aliquando reprobum esse aequalem cum praedestinato, nec peculiare beneficium gratiae recipere. In quo modo superest solum, ut impugnemus id, in quod omnes, qui hanc sequuntur opinionem conspirant, scilicet ex duobus aequali gratia vocatis, interdum vnum consentire, alterum repugnare. Nam quod attinet ad cooperationem consensus, recte docent, qui hoc tertio modo praedictam sententiam intelligunt. Ceterum id, in quo omnes conveniunt sequentibus capitibus veriore opinionem confirmantes; refutabimus.